

การประยุกต์ใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 กับนโยบายเมืองอัจฉริยะ*

APPLICATION OF THE FOUR IDDHIPADA PRINCIPLES IN SMART CITY POLICY

ชนาธิป พรหมวัน

Chanathip Promwan

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: kempromwan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 กับนโยบายเมืองอัจฉริยะ แนวคิด “Smart City” หรือ “เมืองอัจฉริยะ” มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรและการให้บริการของเมือง โดยมีเป้าหมายหลักในการสร้างความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยการใช้งานข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงเพื่อการตัดสินใจที่ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง การจัดการพลังงาน การจัดการน้ำ การจัดการขยะ และการรักษาความปลอดภัย ในขณะเดียวกัน หลักธรรมอิทธิบาท 4 เน้นการพัฒนาตนเองและการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความพึงพอใจในสิ่งที่ทำ) วิริยะ (ความพยายามที่ไม่ลดละ) จิตตะ (ความตั้งใจแน่วแน่) และ วิมังสา (การใช้ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง) การประยุกต์ใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะสามารถช่วยให้การดำเนินงานมีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การวางแผนที่ดี และการปรับปรุงกระบวนการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ ฉันทะ ช่วยให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานและสร้างนวัตกรรม วิริยะ ช่วยให้การพัฒนาและปรับปรุงเมืองมีความต่อเนื่อง จิตตะ ช่วยให้การดำเนินงานมีทิศทางชัดเจน วิมังสา ช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจมีประสิทธิภาพ ด้วยการประยุกต์ใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 นี้ การดำเนินงานจะมีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาเมืองที่มีความเป็นอยู่ที่ดีและมีคุณภาพชีวิตสูงขึ้นสำหรับประชาชนในเมือง

คำสำคัญ: อิทธิบาท 4; เมืองอัจฉริยะ; การประยุกต์ใช้

Abstract

This article studies the application of the Four Paths of Accomplishment (Iddhipada) principles in smart city policy. The "Smart City" concept focuses on using digital technology and the Internet of Things (IoT) to enhance the efficiency of resource management and city services. The primary goal is to create sustainable and environmentally friendly cities while improving the quality of life for residents. This is achieved using advanced data analytics for better decision-making in areas such as transportation, energy management, water management, waste management, and security. Meanwhile, the Four Paths of Accomplishment principles emphasize self-development and goal achievement, consisting of: Chanda (satisfaction in what one does), Viriya (persistent effort), Citta (intent), and Vimamsa (investigative reasoning). Applying these principles in smart city development can enhance

*Received May 24, 2024; Revised July 6, 2024; Accepted July 11, 2024

sustainability and efficiency, especially in resource optimization, good planning, and continuous process improvement. Chanda motivates personnel to work and innovate; Viriya ensures continuous development and improvement of the city; Citta provides clear direction in operations; and Vimamsa enhances data analysis and decision-making. By integrating the Four Paths of Accomplishment, operations become more sustainable and efficient, leading to the development of cities with better living conditions and higher quality of life for residents.

Keywords: The Four Iddhipada Principles; Smart City; Application

บทนำ

การพัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญและท้าทายในยุคดิจิทัลปัจจุบัน หนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้ในหลายประเทศคือ “นโยบายเมืองอัจฉริยะ” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างไร้ขีดจำกัด การนำเทคโนโลยีมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดจำเป็นต้องมีหลักการและแนวคิดที่ถูกต้องเข้ามาเสริม (Zygiaris, 2013)

เมืองอัจฉริยะ (Smart City) คือเมืองที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาเมืองให้มีความมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมุ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน การอนุรักษ์พลังงาน การลดมลพิษ การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการอยู่อาศัย (Harrison et al., 2010) เมืองอัจฉริยะยังเน้นการใช้ข้อมูลและการเชื่อมต่อระหว่างระบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเมืองอัจฉริยะที่เป็นที่รู้จักได้แก่ สิงคโปร์ โคเปนเฮเกน และบาร์เซโลนา (Caragliu et al., 2011).

การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะเป็นกระบวนการที่ต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Chourabi et al., 2012). นโยบายเหล่านี้ควรมีการวางแผนอย่างรอบคอบและเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ รวมถึงการสร้างกลไกเพื่อการประเมินผลและการปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง (Nam & Pardo, 2011) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายยังเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่นำมาใช้นั้นสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของประชาชน (Anttiroiko et al., 2014)

แม้ว่าแนวคิดเมืองอัจฉริยะจะมีประโยชน์มากมาย แต่การนำมาใช้จริงกลับต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น การขาดงบประมาณและทรัพยากรเพียงพอ ปัญหาด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ความยากลำบากในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานเดิม การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและประชาชน รวมถึงการไม่สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่มีอยู่ (Neirotti et al., 2014) การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างรอบคอบ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม (Albino et al., 2015)

การประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยปทัชชา 4 กับนโยบายเมืองอัจฉริยะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการพัฒนาเมือง โดย ฉันทะ (ความพึงพอใจในการทำงาน) ช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ วิริยะ (ความพยายาม) ทำให้การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้เป็นไปอย่างราบรื่น จิตตะ (ความเอาใจใส่) ช่วยให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ วิมังสา (การพิจารณาอย่างรอบคอบ) ทำให้การตัดสินใจในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกิดประโยชน์สูงสุด หลักธรรมเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการจัดการทรัพยากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้เทคโนโลยี

อย่างยั่งยืน เพื่อสร้างเมืองอัจฉริยะที่มั่นคงและสามารถปรับตัวได้ต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาเมืองอัจฉริยะโดยการนำหลักธรรมาภิบาล 4 มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการพัฒนาเมือง รวมถึงการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชาชน

ความเป็นมาและความสำคัญ

แนวคิดเรื่องเมืองอัจฉริยะหรือ “สมาร์ทซิตี้ (Smart City)” กล่าวขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1990 (Bright, 1995) โดยองค์การกลางที่เกี่ยวข้องกับเมืองอัจฉริยะอย่าง Smart Cities Council (SCC) ได้นิยามว่า เมืองอัจฉริยะคือเมืองที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เพื่อดำเนินการและร่วมประสานการบริการในเขตเมือง ในการประหยัดค่าใช้จ่ายและลดการบริโภคทรัพยากร และช่วยเชื่อมประสานสัมพันธ์กับระหว่างพลเมืองและภาครัฐ รวมทั้งได้กำหนดคุณสมบัติหลักของเมืองอัจฉริยะว่าต้องครอบคลุม 3 ด้านหลักคือ 1. Livability เป็นเมืองน่าอยู่ สะอาด สร้างสุขลักษณะที่ดี ไร้มลพิษไม่แออัด และมีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สนับสนุนการให้บริการสาธารณะกับประชาชน 2. Workability ต้องเป็นเมืองที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ประชาชนเข้าไปใช้งานได้ ทั้งด้านพลังงานการเชื่อมต่อโครงข่ายสื่อสาร บริการต่าง ๆ ที่สำคัญกับการดำรงชีวิต โดยสามารถแข่งขันกันได้ในระดับโลก ซึ่งสามารถสร้างงานที่มีคุณภาพสูงให้กับประชากรในเมือง และ 3. Sustainability มีความยั่งยืนโดยต้องเป็นเมืองที่สามารถจัดหาบริการให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง และไม่เป็นการเบียดบังทรัพยากรของคนในรุ่นต่อไปมาใช้

เมืองอัจฉริยะ (Smart City) หมายถึงเมืองที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารในการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่ได้รับจากเครือข่ายเซนเซอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) เป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ เช่น พลังงาน น้ำ การคมนาคม และการบริหารจัดการเมือง ซึ่งจะทำให้เมืองนั้นมีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (Kominos, 2015)

การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีเป้าหมายเพื่อสร้างเมืองที่มีความยืดหยุ่น ปลอดภัย สะดวกสบาย และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นในด้านการให้บริการสาธารณะ การดูแลสุขภาพ การจัดการขยะ และการวางแผนการใช้พื้นที่เมือง (Cohen, 2012)

นอกจากนี้ ยังมี Foundations for Smarter Cities (Harrison et al., 2010) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งองค์การที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวเมืองอัจฉริยะ ได้ให้นิยามไว้ว่า เมืองอัจฉริยะคือเมืองที่เชื่อมโยงเครือข่ายของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม และโครงสร้างทางธุรกิจ เพื่อทำให้เกิดการยกระดับความอัจฉริยะของเมือง

ดังนั้น คำว่า เมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City ในความเห็นของผู้ศึกษา คือ เมืองที่นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ดีขึ้น ทั้งในด้านการลดการใช้ทรัพยากร การเสริมสร้างบริการสาธารณะในแก่ประชาชน การสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการโดยใช้เทคโนโลยี และดูแลความปลอดภัยให้แก่ประชาชน เพื่อพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ นั่นเอง

ภาพที่ 1 เป้าหมายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

ที่มา: (สำนักงานเมืองอัจฉริยะ, 2564)

สำนักงานเมืองอัจฉริยะ

สำนักงานเมืองอัจฉริยะ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2560 มีภารกิจในการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีเป้าหมายในปี 2565 ให้มีเมืองอัจฉริยะ 100 เมือง ใน 76 จังหวัด และ กทม.

องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะ

1. Smart Mobility (การสัญจรอัจฉริยะ): รวมถึงระบบการขนส่งอัจฉริยะ เช่น การจัดการจราจร การติดตามการขนส่งสาธารณะแบบเรียลไทม์ และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับรถยนต์ไฟฟ้าและรถยนต์อัตโนมัติ การคมนาคมอัจฉริยะมีเป้าหมายเพื่อลดความแออัด ปรับปรุงความปลอดภัย และเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของเครือข่ายการขนส่ง

2. Smart Energy (พลังงานอัจฉริยะ): ระบบพลังงานอัจฉริยะมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การกระจาย และการใช้พลังงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบูรณาการแหล่งพลังงานทดแทน กริดอัจฉริยะ อาคารประหยัดพลังงาน และกลไกการตอบสนองความต้องการเพื่อเพิ่มความยั่งยืนและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอน

3. Smart People (พลเมืองอัจฉริยะ): Smart City ส่งเสริมให้คนในสังคมสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้การสอนผ่านโลกอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และซอฟต์แวร์ได้ทุกแพลตฟอร์ม โดยพลเมืองทุกระดับต้อง

สามารถเข้าถึงข้อมูลบนโลกออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม ไม่จำกัดชนชั้น เพื่อพัฒนา Manpower ทุกองค์กรตั้งแต่สถานศึกษา บริษัท รวมไปถึงชุมชนเมืองใกล้เคียงให้มีทักษะ ความรู้ ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. Smart Living: (การดำรงชีวิตอัจฉริยะ) Smart Living คือการปลูกฝังให้ผู้คนรู้จักใช้เทคโนโลยีและสามารถประยุกต์หลักการนวัตกรรมใหม่ๆ ในอนาคตได้อย่างสะดวกสบาย โดยการตีไข่นวัตกรรมต่างๆ จะต้องมีความเป็นสากล ผู้คนทุกประเภทจะต้องเข้าถึงและสามารถใช้งานได้ทุกเพศ ทุกวัย

5. Smart Governance: (การกำกับดูแลที่ชาญฉลาด) การกำกับดูแลที่ชาญฉลาดใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน ความโปร่งใส และการส่งมอบบริการสาธารณะ ซึ่งรวมถึงแพลตฟอร์ม e-governance โครงการริเริ่มข้อมูลแบบเปิด และการให้บริการดิจิทัลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมือง

6. smart Environment: (สภาพแวดล้อมอัจฉริยะ) โครงการริเริ่มด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะมุ่งเน้นไปที่การติดตามและลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพอากาศและน้ำ มลพิษ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการปรับใช้เซ็นเซอร์และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมและดำเนินการแทรกแซงตามเป้าหมายเพื่อความยั่งยืนและความยืดหยุ่น

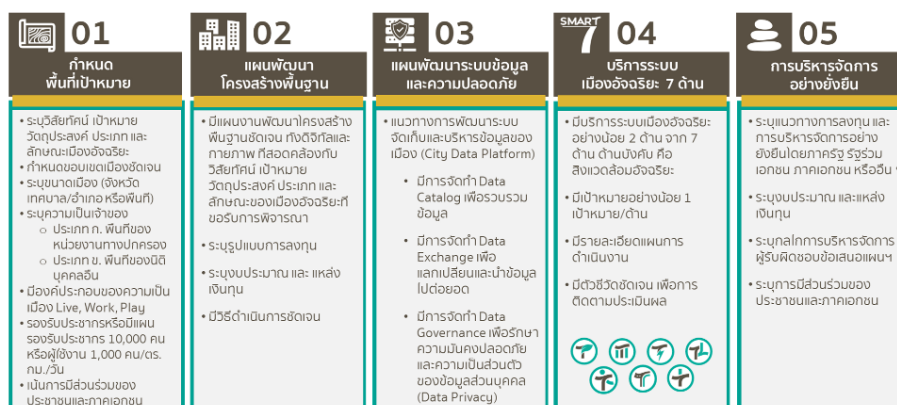
7. Smart Economy: (เศรษฐกิจอัจฉริยะ) เมืองอัจฉริยะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านนวัตกรรม การเป็นผู้ประกอบการ และการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ซึ่งรวมถึงความคิดริเริ่มเพื่อสนับสนุนสตาร์ทอัพ ดึงดูดการลงทุน และสร้างโอกาสการจ้างงานในภาคส่วนเกิดใหม่ เช่น เทคโนโลยี การดูแลสุขภาพ และอุตสาหกรรมสีเขียว (โทรคมนาคมแห่งชาติ, 2567)

องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะเหล่านี้จะเป็นตัวนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ซึ่งหากนำไปปฏิบัติให้ครอบคลุมทั่วทุกจังหวัดแล้วนั้น จะเป็นการยกระดับเมือง ๆ หนึ่งให้เป็นที่จับตามองสร้างความน่าเชื่อถือในแก่ประชาชนในพื้นที่ และยังเป็นสถานที่ ๆ เชิญชวนนักท่องเที่ยวให้กระจายตัวออกจากเมืองใหญ่ ๆ ได้ อีกทั้ง ยังสร้างความปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้ การจะนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดผู้บริหารต้องมีความวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

หลักเกณฑ์ขององค์ประกอบของแผนการพัฒนา

คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนนโยบายและการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะระดับพื้นที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ขององค์ประกอบของแผนการพัฒนา ประกอบด้วย 5 เสาหลัก ดังนี้

หลักเกณฑ์

ภาพที่ 2 หลักเกณฑ์ขององค์ประกอบของแผนการพัฒนา

ที่มา: (สำนักงานเมืองอัจฉริยะ, 2564)

แนวคิดผู้บริหาร (Management Philosophy)

แนวคิดและหลักการที่ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ โดยแนวคิดเหล่านี้มีหลายแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร และเป้าหมายทางธุรกิจของแต่ละองค์กร ด้านล่างนี้เป็นแนวคิดผู้บริหารหลักๆ ที่ได้รับความนิยม:

1. การจัดการแบบบริหารกิจการ (Scientific Management) Frederick W. Taylor เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานด้วยการวิเคราะห์และวางแผนงานให้เป็นระบบ
2. การจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Management) Elton Mayo ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้พนักงาน
3. การจัดการแบบระบบ (Systems Management) มององค์กรเป็นระบบรวมที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างส่วนต่างๆ และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดผลสูงสุด
4. การจัดการแบบบูรณาการ (Contingency Management) เน้นการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร และบริบทภายนอก การบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
5. การจัดการแบบนวัตกรรม (Innovative Management) สนับสนุนการคิดสร้างสรรค์และการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร การสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรม
6. การจัดการแบบเพื่อสังคมและจริยธรรม (Social and Ethical Management) เน้นการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจริยธรรมในการบริหารจัดการ การรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ขององค์กรและความยั่งยืนของสังคม

อย่างไรก็ดี การนำแนวคิดเมืองอัจฉริยะ (Smart City) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีหลักธรรมในใจที่มุ่งหวังจะพัฒนาสังคม โดยเล็งเห็นถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน หลักธรรมนั้นคือ อิทธิบาท 4

หลักธรรมอิทธิบาท 4

อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนาที่กล่าวถึงปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้ ฉันทะ (ความพอใจ) - ความสนใจและความพอใจในสิ่งที่ทำ การมีใจรักและมุ่งมั่นในสิ่งที่ทำเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สำเร็จได้ วิริยะ (ความเพียร) - ความขยันหมั่นเพียรในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ การทุ่มเทแรงกายแรงใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จิตตะ (ความเอาใจใส่) - ความตั้งใจและใส่ใจในการทำงาน ทำด้วยความตั้งใจและไม่ลี้ลั่นเลินเล่อ ง่าย ๆ วิมังสา (การพิจารณา) - การใช้ปัญญาพิจารณาและแก้ไข ปัญหา การวิเคราะห์และปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2547)

การประยุกต์ใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 กับนโยบายเมืองอัจฉริยะ

สามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ หลักธรรมอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความตั้งใจ) และ วิมังสา (ความใคร่ครวญ) การนำหลักธรรมเหล่านี้มาประยุกต์ใช้สามารถทำได้โดยการปรับใช้ในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการ Smart City ดังนี้:

1. ฉันทะ (ความพอใจ) ความพอใจในสิ่งที่ทำ ความพอใจเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนา Smart City การสร้างความพอใจสามารถทำได้โดยการส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ Smart City การสร้างความตระหนักและความเข้าใจ จัดกิจกรรมให้ข้อมูลและการอบรมเกี่ยวกับ Smart City ให้กับประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความพอใจในโครงการ การมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ การให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชน: การพัฒนาโครงการที่ตอบสนองความต้องการและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม การจัดการพลังงาน และการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. วิริยะ (ความเพียร) ความพยายามในการทำงาน ความเพียรในการพัฒนา Smart City คือการมีความมุ่งมั่นและพยายามอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและพัฒนาเมือง การจัดสรรทรัพยากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนา Smart City การทำงานอย่างต่อเนื่อง การดำเนินโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างต่อเนื่องและไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาทางเทคนิคหรือการต่อต้านจากประชาชนบางส่วน การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่งเสริมการพัฒนาและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเมือง เช่น การใช้ Internet of Things (IoT) ในการจัดการพลังงานและการคมนาคม

3. จิตตะ (ความตั้งใจ) ความตั้งใจในการทำงาน การมีสมาธิและความตั้งใจในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ การมีเป้าหมายที่ชัดเจนและการทำงานอย่างมีแบบแผน การตั้งเป้าหมายระยะยาว วางแผนและตั้งเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนา Smart City เช่น แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล แผนการจัดการพลังงานทดแทน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. วิมังสา (ความใคร่ครวญ) การพิจารณาและตรวจสอบ การใช้การวิเคราะห์และตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินงานของเมือง เช่น ข้อมูลจากระบบตรวจสอบการจราจร หรือระบบตรวจสอบคุณภาพอากาศ เพื่อปรับปรุงการจัดการ การประเมินผลกระทบของนโยบาย การประเมินผลกระทบของนโยบายต่าง ๆ ที่มีต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับปรุงและพัฒนานโยบายให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการตรวจสอบ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการตรวจสอบและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจ

ดังนั้น การประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยาบท 4 กับนโยบายเมืองอัจฉริยะ สามารถช่วยให้การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น โดยการเน้นความพอใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน การพยายามอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและพัฒนา การมีสมาธิและความตั้งใจในการบรรลุเป้าหมาย และการพิจารณาและตรวจสอบเพื่อปรับปรุงการทำงานอย่างสม่ำเสมอ การนำหลักธรรมอริยาบท 4 มาใช้ในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการ Smart City จะช่วยให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

สรุป

การประยุกต์ใช้หลักธรรมอริยาบท 4 กับนโยบายเมืองอัจฉริยะ ไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน แต่ยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการใช้ชีวิตของประชาชนและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยการนำหลักอริยาบทมาประยุกต์ใช้ ผู้ดำเนินนโยบายจะมีความรักและความพึงพอใจในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ส่วนวิริยะจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความพยายามในการแก้ไขปัญหาและการเผชิญหน้ากับความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จิตตะ

หรือความเอาใจใส่เป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ผู้นำต้องมีความละเอียดรอบคอบและใส่ใจในทุกรายละเอียดของการพัฒนาเมือง ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน จนถึงการประเมินผล เพื่อให้มั่นใจว่าเมืองสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ในขณะที่วิสัยทัศน์หรือการพิจารณาอย่างรอบคอบ จะช่วยให้การตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนมีความถูกต้องและเหมาะสม ด้วยการนำข้อมูลและการวิเคราะห์มาใช้ในการพิจารณาอย่างมีระบบ

เอกสารอ้างอิง

- โทรคมนาคมแห่งชาติ. (2567). *Smart City เมืองอัจฉริยะที่ทุกคนสามารถอาศัยแบบ Work Smart*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2567, จาก <https://nt-metro-service.com/article/tech-trend/smart-city/>.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2547). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเมืองอัจฉริยะ. (2564). *การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ*. สืบค้น 22 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.depa.or.th/th/smart-city-plan/smart-city-office>
- Albino, V. et al. (2015). Smart cities: Definitions, dimensions, performance, and initiatives. *Journal of Urban Technology*, 22(1), 3-21.
- Anttiroiko, A.V. et al. (2014). Smart cities in the new service economy: Building platforms for smart services. *AI & Society*, 29(3), 323-334.
- Bright, J. (1995). The Smart City: Communication Utopia or Future Reality. *Telecommunications*, 29(9), 175-181.
- Caragliu, A. et al. (2011). Smart Cities in Europe. *Journal of Urban Technology*, 18(2), 65-82.
- Chourabi, H. et al. (2012). *Understanding Smart Cities: An Integrative Framework*. Hawaii: Hawaii International Conference on System Sciences.
- Cohen, B. (2012). *What Exactly Is a Smart City?* Retrieved May 22, 2024, from <https://www.fastcompany.com/1680538/what-exactly-is-a-smart-city>.
- Harrison, C. et al., (2010). Foundations for Smarter Cities. *IBM Journal of Research and Development*, 54(4), 1-16.
- Komninos, N. (2015). *The Age of Intelligent Cities: Smart Environments and Innovation-for-all Strategies*. London and New York: Routledge.
- Nam, T. & Pardo, T.A. (2011). *Conceptualizing smart city with dimensions of technology, people, and institutions*. MD, USA: College Park
- Neirotti, P. et al. (2014). Current trends in Smart City initiatives: Some stylized facts. *Cities*, 38, 25-36.
- Zygiaris, S. (2013). Smart city reference model: Assisting planners to conceptualize the building of smart city innovation ecosystems. *Journal of the Knowledge Economy*, 4(2), 217-231.

